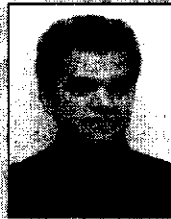

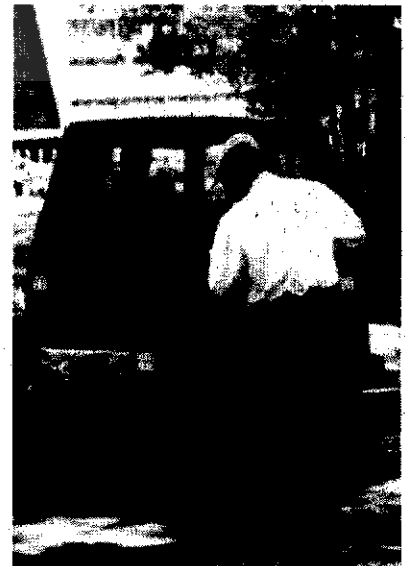
خبرنگاران در پیج و خم طرح ترافیک

علی شیرازی نسب

خبرنگاری یا در عنوانی کلی تر روزنامه نگاری، حرفه‌ای است که در تمام دنیا به عنوان یکی از مشاغل سخت اما در عین حال جذاب مطرح است. خبرنگار شخصی است که در یک نشریه یا رسانه و یا خبرگزاری مشغول به کار است و به تعبیری بار اصلی اطلاع‌رسانی را در جوامع مختلف و در ابعاد گوناگون خبری بر دوش دارد و از این جهت است که مردم و مسوولان هر کشور به دیده احترام به این قشر نگریسته و از آنان توقعاتی را دارند.

در کشورمان ایران نیز خبرنگاران از این مقوله مستثنی نیستند بخصوص پس از دوم خرداد ۱۳۷۶ و پیروزی سیدمحمد خاتمی در انتخابات ریاست جمهوری به عنوان شخصی که خود سالها مسوولیت موسسه مطبوعاتی کیهان را دارا بوده و با توجه به این که پس از این تاریخ روزنامه‌های مختلفی یا به عرصه حیات گذاردند و همچنین به رشته‌های دانشگاهی روزنامه‌نگاری و خبرنگاری

بهای بیشتری داده شده، توقعات از این قشر و همچنین رسانه‌ها بیشتر شد.

فضای باز به وجود آمده پس از خرداد ۷۶ و عطش جامعه برای کسب اطلاعات و اخبار جدید در کنار تحلیل‌ها و تفسیرهایی که توسط خبرگان این فن در رسانه‌های مختلف ارایه گردید، سبب ساز بالا رفتن سطح آگاهی مردم و در جریان قرار گرفتن آنها از حوادث روزمره در ابعاد گوناگون سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و... گردید.

اما با توجه به رشد فزاینده روزنامه نگاری در سال‌های اخیر و دهه گذشته در کشورمان و به تبع آن حضور خبرنگاران در رشته‌های مختلف خبری از یکسو و نیاز مردم برای کسب آخرین اخبار از سوی دیگر، مسوولان را متوجه این قضیه کرد که برای هر چه بهتر شدن چرخ اطلاع‌رسانی می‌بایستی تسهیلاتی را در اختیار رسانه‌ها و بخصوص روزنامه‌ها قرار دهند.

این تسهیلات و کمک‌ها ابعاد گوناگونی دارد که از تخصیص سهمیه ارزی برای خرید کاغذ و دیگر ملزومات گرفته تا وضع قوانین و مقررات ویژه روزنامه‌نگاری همه ابعاد را شامل می‌شود ناگفته پیداست که در اطلاع‌رسانی عنصر زمان نقش اصلی و اساسی دارد. به طوری که ممکن است خبری که در زمانی خاص ارزش خبری بسیار ارزنده دارد، یک ساعت بعد ارزش خود را از دست داده و به عنوان خبری سوخته تلقی شود به همین جهت است که خبرگزاری‌های معتبر دنیا بر روی زمان مخابره خبر تاکید بسیاری دارند و سعی می‌کنند که اتفاقات و وقایع گوناگون را در کوتاه‌ترین زمان ممکن به سمع و نظر مخاطبان خود برسانند.

خبرنگاران در چرخه تولید و توزیع خبر نقش اصلی و محوری را بازی می‌کنند به طوری که بدون

وجود آنها اطلاع‌رسانی معنایی خود را از دست می‌دهد. در این بین در نشریات همچون روزنامه‌ها که اخبار روز را منتشر می‌کنند، سرعت انتقال اخبار پالایش و ویرایش خبر و درج آن نقشی حیاتی دارد و خبرنگاران روزنامه در صورتی که نتوانند از زمان به صورتی بهینه استفاده نمایند، نمی‌توانند موفق باشند و به تبع آن روزنامه‌های آنان نیز با از دست دادن عنصر اصلی اطلاع‌رسانی از گردونه خبررسانی عقب مانده و حذف می‌شوند چرا که هیچ کس حاضر به خرید روزنامه‌ای که اخبار سوخته و بیات را منتشر می‌کند نیست.

البته در نشریاتی همچون هفته‌نامه‌ها و ماهنامه‌ها این موضوع با شدت کمتری مطرح است و آنها می‌توانند با تقسیم‌بندی زمان مورد نیاز کسب اخبار طی هفته یا ماه زمان را به کنترل خود درآورند. از این جهت و با توجه به حساسیتی که کار خبرنگاری در جامعه دارد و با عنایت به تاثیرگذاری اخبار و اطلاعات مسوولان و دلمتردان تسهیلاتی را طی سال‌های اخیر برای خبرنگاران در نظر گرفته بودند تا از این طریق ضمن کمک به این طیف باعث اطلاع‌رسانی سریع‌تر و شفاف‌تر و بدون گمانه‌زنی توسط خبرنگاران شوند که از جمله این تسهیلات می‌توان به آزادی تردد خبرنگاران در محدوده طرح ترافیک اشاره کرد.

بی شک این بزرگ‌ترین کمکی بوده که مسوولان می‌توانستند برای خبرنگاران در نظر بگیرند چرا که وجود هر نوع محدودیت برای خبرنگار چه از نظر رفت و آمد و چه از نظر ایجاد ارتباط، می‌تواند به اطلاع‌رسانی سریع و شفاف خدشه وارد سازد. این آزادی رفت و آمد برای خبرنگاران ارزش ویژه‌ای داشته و دارد. چرا که با توجه به وسعت کلان شهر تهران و قرار داشتن تقریباً تمامی

نهادهای دولتی در این شهر و با توجه به اتفاقات مختلف و متنوعی که در طول روز در گوشه و کنار این شهر بزرگ رخ می‌دهد، محدودیت رفت‌وآمد در هر قسمتی از تهران برای خبرنگاران به معنای حذف آن قسمت از شهر از اخبار محسوب می‌شود. به دلایل ذکر شده امکان تردد آزادانه باعث گردش صحیح و به موقع اطلاعات گردیده بود. اما چندی است که زمزمه‌هایی مبنی بر ایجاد محدودیت تردد از سوی برخی نهادها به گوش می‌رسد. هر چند از این نغمه‌ها هر از چند گاهی ساز می‌شود منتهی به دلایلی که بدانها خواهیم پرداخت ایجاد محدودیت برآورنده نیاز نهادهای درگیر نخواهد بود. برای چگونگی تردد خبرنگاران در محدوده طرح ترافیک چند نهاد دولتی وجود دارند که هر کدام خود را به نوعی متولی این موضوع می‌دانند که از جمله آنها راهنمایی و رانندگی تهران بزرگ و شهرداری تهران را می‌توان نام برد.

شهرداری تهران خود را متولی می‌داند زیرا مساله ترافیک و همچنین تردد در خیابان‌های شهر با این دستگاه در ارتباط است. از طرفی دیگر راهنمایی و رانندگی به علت آن که وظیفه کنترل تردد وسایل نقلیه در سطح شهر را به عهده دارد دیگر نهاد متولی این امر است.

آنچه سبب شده که این بار با جدیت بیشتری مساله ساماندهی تردد خبرنگاران در سطح شهر مطرح گردد این است که عنوان می‌شود با توجه به آمارهای رسمی وزارت ارشاد در تهران حدود ۳ الی چهار هزار خبرنگار وجود دارد و این در حالی است که آمارهای ارایه شده توسط راهنمایی و رانندگی و شهرداری تهران نشان‌دهنده آن است که بیش از ۲۰ هزار نفر با استفاده از کارت خبرنگاری در سطح شهر تردد می‌کنند که این موضوع نشان‌دهنده جعلی بودن

بسیاری از کارت‌های خبرنگاری است. ضمن آن که تسهیلات مطرح شده صرفاً برای خبرنگاران می‌باشد و دیگر اعضای روزنامه‌ها همچون عوامل فنی و حتی مدیریان مسوول را شامل نمی‌شود.

برای برطرف کردن این ایرادات یعنی جلوگیری از جعل کارت‌های خبرنگاری و سوء استفاده از آن برای تردد در سطح شهر، راهنمایی و رانندگی به اتفاق شهرداری تهران در پی ارایه طرحی هستند تا بلکه از ورود افراد غیر خبرنگار به سطح شهر و محدوده طرح ترافیک جلوگیری به عمل آید.

راهکار ارایه شده این گونه است که خبرنگاران با مراجعه به محل‌های تعیین شده و ارایه مدارکی همچون نامه از وزارت ارشاد مبنی بر خبرنگار بودن و همچنین معرفی نامه از روزنامه محل کار و ارایه کارت خبرنگاری و واریز پنجاه هزار تومان به حساب شهرداری تهران، برچسب و مجوز طرح ترافیک دریافت کنند.

در این قسمت از این مقاله قصد داریم به تجزیه و تحلیل دلایل ارایه شده از سوی این نهادها و همچنین راهکارهای ارایه شده توسط آنان بپردازیم و در پایان با جمع‌بندی این موارد بتوانیم به راه حلی اساسی دست یابیم تا شاید یک بار برای همیشه این بحث پایان یابد و سال آینده مجدداً شاهد طرح این مطالب به بهانه‌ای دیگر نباشیم.

اولین نهاد درگیر این ماجرا اداره راهنمایی و رانندگی تهران بزرگ است. این دستگاه تا امروز و با دستور اکید سردار انصاری و ریاست این سازمان که آشنایی کامل با خبرنگاران و حرفه پر دردسر آنان دارد همواره همکاری مطلوبی با روزنامه‌نگاران داشته است. و اکنون نیز تنها به صرف این که کارت‌های خبرنگاری جعلی در دست افراد غیر خبرنگار وجود دارد سعی در پیدا کردن راه حلی برای این معضل دارد.

ولی این سوال پیش می‌آید در صورتی که اداره راهنمایی و رانندگی بدان پاسخ دهد شاید بسیاری از سوالات دیگری که ذهن خبرنگاران را به خود مشغول داشته، پاسخ داده شود. سوال این است که آیا بر چسب‌ها و مجوزهای طرح ترافیکی که به دیگر اتومبیل‌ها داده می‌شود جعل نمی‌شود و تنها کارت‌های خبرنگاری است که جعل شده است؟ آیا نباید حال که پای آمار و ارقام به میان آمده و مطرح می‌شود که چهار هزار خبرنگار داریم ولی ۲۰ هزار کارت خبرنگاری، آمار می‌هم از بر چسب‌های طرح‌های ترافیک صادر شده و تعداد خودروهایی که اکنون در سطح شهر در حال رفت و

آمد هستند، ارایه بدهیم. راهنمایی و رانندگی اگر نمی‌تواند چنین آماری تهیه کند، مطمئناً خبرنگاران می‌توانند در راه کمک به آنها این آمار را تهیه و منتشر نمایند. آنگاه خواهیم دید که آیا تردد خبرنگاران نشریات با کارت‌های جعلی بیشتر است یا خودروهایی با آرم طرح ترافیک جعلی!

از طرفی دیگر جای این سوال نیز باقی است که آیا تضمینی هست که بعد از پرداخت این ۵۰ هزار تومان توسط خبرنگاران، هیچ کس دیگر به طور جعلی به این مجوزها دسترسی پیدا نخواهد کرد؟

گذشته از این موضوع به نظر می‌رسد در حال حاضر راهنمایی و رانندگی مسایلی بسیار مهم‌تری دارد که باید به آنها رسیدگی نماید که بعضی از آنها بسیار عجیب و حاد است. چندی پیش که برای تهیه گزارش و گفت‌وگو پیرامون موضوعی که مرتبط با مسایل راهنمایی و رانندگی بود به یکی از این مراکز مراجعه کرده بودم. با موضوعی روبه‌رو شدم که نقل آن خالی از لطف نیست. یکی از بانوانی که برای مراجعه به دادگاه در مورد خلافی اتومبیلش مراجعه کرده بود، وقتی فهمید که من خبرنگارم از من خواست مساله‌ای را که ایشان درگیر آن بود به گوش مسوولان برسانم تا بلکه راه حلی برای آن پیدا شود. این خانم می‌گفت وقتی خلافی اتومبیل را برای فروختن آن اخذ کردم، مواردی را در آن درج نموده بودند از جمله این که من خلاف‌هایی را در کرج، قم و چند شهر دیگر انجام داده‌ام، همسر من موارد را دید و با شک و تردید به من گفت پس وقتی مثلاً به من می‌گویی که به منزل مادرم می‌روم، به

کرج و قم می‌روی، حال باید بگویی برای چه کاری به این محل‌ها رفته‌ای؟ این خانم می‌گفت آقای خبرنگار اتومبیل من یک رنوی مدل ۵۶ است که در همین تهران هم به زور می‌شود با آن رانندگی کرد چه برسد به مسافت‌های دور. ولی شوهرم زیر بار نمی‌رود. وی می‌گفت من چگونه می‌توانم ثابت کنم که در چنین روزهایی در چنین مکان‌هایی حضور نداشته‌ام. و به راستی چگونه می‌شود چنین مطالبی را اثبات کرد در حالی که هیچ چاره‌ای جز گردن نهادن به قانون وجود ندارد. وقتی با موارد

مشابه مواجه شدم فهمیدم که بسیاری از جوهانی که به عنوان خلافی از مردم اخذ می‌شود، از روی اشتباهات کامپیوتری و غیر کامپیوتری راهنمایی و رانندگی است.

لذا این سؤال مطرح است که در بین تمامی این مشکلات ریز و درشت راهنمایی و رانندگی تهران بزرگ اکنون فقط مفضل تردد خبرنگاران باقی مانده است؟

از طرف دیگر شهرداری تهران دیگر نهاد متولی این موضوع که پد طولایی در اخذ وجوه گوناگون دارد نیز پا به میدان گنارده و درخواست مبلغ ۵۰ هزار تومان برای صدور مجوز طرح ترافیک نموده است و این مطلب را به گونه‌ای عنوان می‌دارد که گویا به خبرنگاران لطف می‌کنند زیرا بهای طرح خیلی بالاتر از این حرف‌هاست اما به خبرنگاران لطف شده و همه مبلغ از آنها گرفته نمی‌شود. از شهرداری و بخصوص شهردار تهران هم یک سوال داریم که پاسخ به این سؤال می‌تواند مساله ۵۰ هزار تومان را حل کند و آن این است که مگر نه آن که شهرداری تهران هر چند وقت یکبار بن‌های رایگان خرید شهروند به ارزش ۲۵ هزار تومان را در اختیار معلمان و برخی اقشار قرار می‌دهد که ظاهراً به آنها کمکی

کرده باشد آیا نمی‌تواند با همین نگاه به خبرنگاران که به قول خودشان تعدادشان از ۲-۳ هزار نفر هم فراتر نمی‌رود کمک بکند؟ و اصولاً تفاوت معلم و خبرنگار که مسلماً نشریه‌اش این مبلغ را نمی‌پردازد و باید او آن را از جیب خود بدهد، چیست؟ آیا رسالت آنها با هم تفاوت دارد؟ شاید هم تعداد ۲، ۳ هزار نفری آنها ارزش توجه ندارد؟!

به هر حال به نظر می‌رسد مسوولان به جای بزرگ کردن این مشکل و پیچیده‌تر کردن آن به راحتی می‌توانند آن را حل کنند.

اما همه انتقاد هم به این نهادها وارد نیست. بسیاری از انتقادات به خود ما هم بر می‌گردد. اگر روزنامه‌ها برای صدور کارت خبرنگاری کمی سختگیری می‌کردند و به هر کس و دوست و آشنایی کارت نمی‌دادند شاید اکنون خبرنگاران واقعی و فعال در سطح شهر درگیر این مشکل نبودند.

البته حالا هم دیر نشده و راه حل‌های فراوانی وجود دارد که بسیار بسیار ساده‌تر و کم هزینه‌تر از آنی است که راهنمایی و رانندگی و شهرداری در نظر گرفته‌اند. یکی از این راه‌ها اعتماد به انجمن صنفی روزنامه نگاران است. نمی‌دانم مسوولان تا چه حد با این تشکل صنفی آشنایی دارند اما به طور خلاصه می‌گویم عضویت در این انجمن شرایط ویژه‌ای دارد که عبارت است از حداقل سه سال عضویت مستمر در مطبوعات هم چنین طی این سه سال حداقل سی عنوان مطلب به نام شخص خبرنگار باید در نشریه‌ای که در آن فعالیت دارد منتشر و چاپ شده باشد.

از طرف دیگر افراد دیگر شاغل در مطبوعات همچون عوامل فنی مثل حروفچین و صفحه‌آرا و ویراستار... نمی‌توانند عضو این انجمن شوند و صرفاً خبرنگارانی که حضوری فعال در مطبوعات دارند می‌توانند به عضویت این انجمن در آیند یعنی حتی اگر کسی خبرنگار روزنامه‌ای باشد اما در سال حداقل ۱۰ عنوان مطلب در روزنامه به چاپ نرسانده باشد هم نمی‌تواند به عضویت این تشکل در آید. از طرف دیگر عضویت در این نهاد به صورت سالیانه باید تمدید شود لذا خبرنگار برای عضویت داریم در انجمن صنفی باید فعالانه در عرصه مطبوعات حضور داشته باشد.

بنابر این می‌توان از انجمن صنفی خواست تا با یک بازنگری کلی در پرونده اعضا و بررسی آن و تایید کارت‌های صادر شده هم تعداد خبرنگاران فعال در سطح شهر تهران را به صورت رسمی اعلام

نماید و هم کارت این انجمن برای ورود به محدوده طرح ترافیک ملاک عمل قرار گیرد.

راه حل دیگر آن است که روزنامه‌های فعال کشور که لیست آنها در وزارت ارشاد نیز موجود است خبرنگاران خود را به وزارت ارشاد معرفی نمایند و وزارت ارشاد به عنوان دستگاه متولی مطبوعات و حافظ منافع خبرنگاران کارت‌هایی با شگنای خاص ویژه خبرنگاران معرفی شده صادر نماید. مسلماً در این صورت روزنامه‌هایی که به صورت صوری کارت صادر کرده‌اند و یا کسانی که کارت خبرنگاری را جعل کرده‌اند نمی‌توانند به این کارت‌ها دسترسی یابند.

شهرداری تهران در صدد است از هر خبرنگار برای تردد در محدوده ترافیک ۵۰ هزار تومان دریافت کند

راه حل‌های بسیاری را می‌توان در این ارتباط ارایه کرد که هم به جایگاه خبرنگاران خدشه‌ای وارد نشود و هم نشان‌دهنده این موضوع باشد که مسوولان در پی حل مشکل هستند نه اخذ وجه از خبرنگاران و یا ایجاد محدودیت برای این قشر که به راستی بار طاقت‌فرسای اطلاع‌رسانی را بر عهده دارد.

بی شک ما خبرنگاران نیز راضی نیستیم که کسی با جعل عنوان ما و سوء استفاده از این عنوان در محدود ممنوعه شهر تردد نماید، لذا در این راه حاضر به همه گونه همکاری و همراهی با مسوولان هستیم اما به شرطی که این مشکل یکبار برای همیشه حل شود.

از طرفی دیگر باید این مساله مد نظر قرار گیرد که در ماه‌های آینده انتخابات ریاست جمهوری و همچنین انتخابات میان‌دوره‌ای مجلس هفتم شورای اسلامی را در پیش‌رو داریم که با توجه به شرایط ویژه و حساس داخلی و خارجی خبرنگاران نیازمند آزادی عمل و تردد هستند.

البته به نظر می‌رسد فعلاً با سخنان سردار قالیباف فرمانده نیروی انتظامی مبنی بر آزادی تردد خبرنگاران مشکل تا حدودی حل شده باشد، اما باید به صورت ریشه‌ای در صدد حل این معضل برآمد تا شهرداری هم دست از کارشکنی بردارد.